

דף נא.

עין משפט א.

אה"ע סימן קיג פעיף ה.ט

ה. יג. מי שמת והניח ב' בנות ובן, וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסים^ת, ואח"כ מת הבן ונפלו הנכסים לפני שתי הבנות, חולקות בשוה^א, ואין השניה נוטלת לפני כן העישור נכסים שלה^ב, ויש חולקין שאף השני' תיטול עישור לפני החלוקה.

ט. יד. לא^ג תיקנו פרנסה לבנות אלא במקום דאיכא בן, אבל היכא שאין בן לא תיקנו עישור נכסים ויחלקו בשוה, ואם נישאו הגדולות באמצע אחר מיתת אביהן ונטלו קצת, גם הקטנות יטלו כן לפני שיחלקו.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קיג פעיף ה

ה. ט. הבנים שמכרו או משכנו קרקע אביהם, הבת טורפת פרנסת נדונייתה מהלקוחות בשבועה, כדין בע"ח מלקוחות.

עין משפט ג.

אה"ע סימן קיב פעיף ז

ז. ח. היום שהכתובה נגבית גם ממטלטלין, גם הבנות ניזונות מהם, ואינן ניזונות אלא מבני חורין^ה ולא מנכסים משועבדים, כגון שנתן

- ת. כר"י בכתובות דף ס"ט ע"א. והיינו רק בנישאת וכן כתב רש"י שם, ח"מ.
 א. והטעם משום רווח ביתא והרי נשתכרה הרבה שנטלה חצי נכסים כמבואר בכתובות ע"א, וכתב הר"ן דהתוס' נסתפקו היכא שיש י' בנות שבתורת ירושה לא תיטול יותר מעישור אז אפשר דלא ויתרה לראשונה, שהרי אין רווח ביתא יותר בירושה ע"ש, ובח"מ.
 ב. טור מרב האי גאון, וירושלמי מרא"ש.
 ג. כתובות ס"א במשנה.
 ד. רמב"ם, טור ורי"ף.
 ה. ממשנה ק"א ע"א, וגיטין מ"ח ע"ב.

האב במתנת בריא^ו, או שהבנים עצמם נתנו או משכנו או מכרו^ז מנכסי אביהן, הבנות אינן ניזונות מהם.

עין משפט ד. אה"ע סימן קיד סעיף ד

ד. מת הבעל בת אשתו מוציאה אף ממשועבדים כבע"ח למזונותיה^ח, והוא שקנו מידו בקנין, או שהיה בשטר, אבל התחייב לה בדברים ניזונית רק ממשוחררים.

דף נא:

עין משפט א. חו"מ סימן עה סעיף ג

ג. אם לא קדמה תביעה אלא הוא בעצמו אמר מנה היה לאביך^ט בידי ונתתי לו חמשים ונשאר לו חמשים פטור אפי' משבועת היסת^י.

עין משפט ב. חו"מ סימן צו סעיף א

א. אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן^כ בין שבא בטענת עצמו או של אביו^ל, לפי שהמקצת שהודה בו לקטן אינו אלא כמשיב

- ו. ויש חולקין דלבניו אף במתנת בריא לא מהני, ודינה כירושה וניזונות מהם, ח"מ.
- ז. ואם הבנות ניזונות מהדמים שקיבלו הבנים מהמכירה אם ישנם עדיין, עיין בסי' צ"ג סעיף כ"א.
- ח. מכתובות דף ק"ב ע"ב, במשנה.
- ט. שבועות מ' ע"ב וגם לשון חכמים כן הוא מודה במקצת הטענה, ומש"כ לאביך ה"ה אמר כן לחבירו אלא אורחא דמילתא נקט סמ"ע ס"ק ח'.
- י. הטעם כתב הסמ"ע בס"ק ח' דהוי כמשיב אבידה, דפטור משבועה. וכתב הש"ך בס"ק ט' דרק לשבועה דאורייתא בעינן שתקדים תביעה להודאה אבל בשבועת היסת אפי' לא קדמה תביעה חייב בהיסת, כיון שטוען שאני חייב לך כך וכך והשני טוען גם אני ידעתי ודעתי היה לתבוע אותך חייב היסת לכו"ע. נתיבות ס"ק ז' בחידושים. ואם השיב אני לא הייתי זוכר אחרי שחבירו הודה לו פטור אף מהיסת.
- כ. רמב"ם פ"ה מטוען הלכה ט' ממשנה שבועות ל"ח ע"ב.
- וחרש, פירש רש"י כגון שטענו ברמיזה שחרש שדיברו בו חכמים אינו שומע ואינו מדבר.
- ל. דין זה מוסכם ברוב הפוסקים כיון שאין תביעתו תביעה גמורה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אבידה ^מ, וכן אם כפר בכל, ובא עד אחד והעיד לקטן אין הנתבע נשבע ^נ דהגם שיש עד אחד אין כאן תובע, שתביעת הקטן אינה תביעה גמורה.

הגה: וי"א ^ס שצריך לישבע אם יש עד אחד.

א ב. שמר לקטן וטען שאבד החפץ, הרי זה נשבע שבועת השומרים לפי שאינו נשבע מחמת הטענה ^ע.

הגה: וי"א דאין נשבעין לקטן שבועת השומרים ^פ שהיא שבועת התורה, ואע"פ שתבעו הקטן כשהוא גדול ^צ רק שהנתינה לשמירה היתה כשהיה קטן ^ק וכן נראה עיקר.

א ג. הודה שהיה אפוטרופוס של הקטן או שותפו, יעמידו בי"ד

מ. אע"ג שנתבאר בסי' ע"ה דבמודה במקצת לא אומרים בו שיהיה נאמן במיגו שאם היה רוצה היה כופר בכל, משום דאינו יכול להעזי פניו הנ"מ בגדול, אבל בקטן ובפרט הקטן שבא בטענת אביו היה יכול להעזי, סמ"ע ס"ק ב'.

נ. רמב"ם שם בשם רבו הר"י מיגש ורוב הפוסקים. ועיין בט"ז מה שהעיר דבסי' ע"ה פסק המחבר דנשבע בטענת שמא כשיש עד אחד וכתב הב"י דכאן גרע טפי בתביעת קטן.

ס. מרדכי פ' שבועת הדיינים ותוס' סנהדרין ס"ח ע"ב ד"ה קטן. וכתב באו"ת דכן עיקר. נתיבות ס"ק ב'.

ע. רמב"ם שם וכן בהלכות שכירות פ"ב הלכה ז' והטעם דשבועת שומרים אינה בטענת ודאי אף בגדול רק על ספק משביעים אותו שנאבד מידו בלא פשיעה וא"כ אין הבדל בין קטן או גדול התובעו. ומה שכתוב בפסוק "ואיש" כי יתן לא בא למעט קטן אלא ממעט טענת ודאי ויש לו עד אחד.

פ. טור בשם הרמב"ן בשבועות מ"ב ע"ב והרא"ש שם והראב"ד בהשגות.

וכתב הר"ן בשם הרשב"א דאינו מתחייב אפי' פשע בודאי, שכיון שפטרנו תורה אפי' מדין פשיעה פטרה אותו, והביא ראיה מהחובל, והש"ך דחה הראיה והעלה דאם ידוע שפשע או שהוא מודה שפשע לקטן חייב, ש"ך ס"ק ב'.

ובפרט לדעת הרמב"ם בפ"ב משכירות הלכה ג' ומובא בס' ס"ו סעיף מ' דחייב בפשיעה הכא נמי חייב.

צ. עיין בסמ"ע ס"ק ו' דה"ה כשתבעו כשהוא קטן והנתינה היתה בגדלות כגון שהפקידו אביו, אבל הש"ך בס"ק ג' כתב דבכה"ג שתבעו על מה שהפקידו אביו נשבעין וכן עיקר.

ק. דכתיב כי יתן "איש" בשעת הנתינה בעינין שיהיה איש. וכן במסרו אביו והיורש הקטן תבעו פטור, אבל אם לא תבעו אלא אחרי שהגדיל מחייבו שבועה סמ"ע ס"ק א', אבל דעת התוס' בקמא ק"ו ע"ב דפטור במיגו שהחזרתי כשהיית קטן דלא הוי העזה, נתיבות ס"ק א' בחידושים.

אפוטרופוס לקטן וישבע השותף ר' וכיוצא בו בטענת שמא.

עין משפט ג.

הר"מ סימן פז סעיף א

א. התובע לחבירו ממון או חפץ וחבירו יכל להחזיק ש' בו בטענת להד"ם או החזרתי לך, או לקוח הוא בידי, אם הוא מודה במקצת ה' חייב שבועה מן התורה, וכן אם הוא כופר בכל וישנו עד אחד המכחישו א' חייב שבועה מן התורה, ואפי' אם אין התובע יודע שחייב לו אלא ע"פ העד.

אבל הכופר בכל, ואין עד אחד המכחישו פטור משבועת התורה, בין

ר. המחבר לשיטתו בסי' צ"ג סעיף ב' דלא אומרים מיגו לאיפטורי משבועה, והטור כתב כאן דפטור אם אין עדים שהיה שותפו מכח המיגו, סמ"ע ס"ק ז'.

ש. דאם אינו יכול להחזיק בו, מה לנו ולשבועתו. ולאפוקי אם לזה לו ממון ואמר לו אל תפרעני אלא בעדים, או הפקיד בידו חפץ לפני עדים וגם ראוהו עדים או הבי"ד בידו עתה קודם התביעה, ועוד דוגמאות עיין בסמ"ע ס"ק א'.

ת. משנה שבועות ל"ח ע"ב, וטעם מודה במקצת שהתורה הטילה עליו שבועה, שאנו אומרים שאין דעתו לגזולו אלא משתמט ודעתו לפרוע לאחר זמן, והתורה הטילה עליו שבועה שודאי יודה ולא ישבע, ובכופר בכל אינו חייב שבועה מן התורה דחזקה שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, אלא שחז"ל חששו שמא משום ספק הלואה ישנה שיש לו עליו כופר עתה עד שיודע לו האמת וע"כ הטילו עליו היסת, שודאי משום ספק זה ימנע ולא ישבע, שהרי אם יודע לו לבסוף שאינו חייב לו מלוה ישנה יתברר ששבועתו היתה לשוא סמ"ע ס"ק ג'. ועיין בספר פעמוני זהב מה שהאריך לפרש דברי הע"ש שהביא הסמ"ע כאן בס"ק ג'.

וכתב הר"ן אם תבעו חמשים הלואה וחמשים מחמת חבלה שחבל בו והנתבע כופר בכל, אם כבר נשבע התובע על חבלתו נקרא מודה במקצת, שאנן סהדי שחייב לו כיון שנשבע והוי כתובעו מנה וכפר בכל ועדים מעידים שחייב לו חמשים, מדר' חייא קמייתא במציעא ג' ע"א, סמ"ע ס"ק ב'. ועיין בביאורים בסי' צ"א ס"ק ז' שכתב דאפי' נשבע על החבלה אחר התביעה בבי"ד חייב על השאר שבועה מן התורה וכ"כ בקצות החושן ס"ק ז', וכתב הנתיבות ונכון הוא ודלא הש"ך בס"ק י"ג, ודוקא שהוא באופן דאי אפשר לגבות ממשעבדי כגון שיכול לטעון פרעתי או אין לו נכסי קרקע שאל"כ הו"ל שיעבוד קרקעות דאינו חייב שבועה.

א. כתובות פ"ז יליף לה מפסוק לא יקום עד אחד באיש לכל עון וכו'. אבל קם הוא לשבועה, ואם עד אחד מעיד כדברי המלוה ואחד כדברי הלוח, מבואר בסי' פ"ב סעיף י"ב.

ומה שלא הוסיף כאן השו"ע עוד מקרה שכופר בכל ושני עדים מכחישים אותו ומעידים שחייב לו מקצת שנשבע שבועה מן התורה על השאר, כמבואר בסי' ע"ה סעיף ד'. כתב הש"ך בס"ק א' משום שהתחיל המחבר בדוגמא של או חפץ ובזה אם יהיו עדים הרי הוחזק כפרן ואז שנכנגדו נשבע ונוטל ע"כ לא הביא דוגמא זו.

במלוה בין בפקדון, אבל חייב שבועת היסת. ואפי' ^ב טוען להד"ם שלא לוייתי ממך מעולם נשבע היסת. והוא שהתובע תובעו בודאי.

א. ב. מודה במקצת ואמר לו הילך המקצת ^א שאני מודה לך בו, אינו חייב אלא היסת, ואינו נקרא הילך אלא א"כ יהיה המקצת שהוא מודה בו מוכן בידו ^ד בפני בי"ד ליתנו לו מיד, אבל אם אמר הרי הוא בביתי ואני אתן לך אותו כעת לא הוי הילך. ואפי' נתן לו משכון ^ה על המקצת שהודה לו לא נקרא הילך.

הגה: וי"א דמשכון הוי הילך ^ו שהרי אם נתן לו שטר ^ז הוי הילך.

ב. פירוש, לא מבעיא אם מודה לו שהלוהו אלא שפרעו או שיש בידו כנגדו, שאז אף לפי טענת הלוח היה למלוה עמו תחילה שייכות ממון, שצריך לישבע היסת על כפירת הכל, אלא אפי' טען להד"ם, ג"כ נשבע היסת סמ"ע ס"ק ו'.

ג. מימרא דרב ששת במציעא דף ד' ע"א.

ד. היינו במלוה, אבל בפקדון אפי' הוא בבית, ומכל שיכן בעומד באגם דהוי הילך כשלא נפחת מדמיו, ש"ך ס"ק ג'. ועיי' בביאורים בנתיבות ס"ק א' דבגזילה לא הוי הילך עד שיהיה מוכן בידו בפני בי"ד.

ה. טור בשם הר"י מיגש, והטעם משום שלא ישאר בידו המשכון אלא היום או מחר יפדנו, והו"ל כהודאה בעלמא, ומשום כך כתב הריב"ש בסי' שצ"ו שאם נתן לו בעל המשכון רשות למכור המשכון ולקחת דמי הודאתו הוי הילך סמ"ע ס"ק ג'.

והש"ך בס"ק ד' הוסיף דהב"י והד"מ הוסיפו דדוקא שנתן לו רשות למכור המשכון בלי שומת בי"ד או אדם אחר, דאי לאו הכי לא הוי הילך כיון שמחוסר שומא. והוא שבודאי יכול לקבל מעותיו כשימכור.

והש"ך הכריע כדעה זו דעת המחבר דלא הוי הילך, ומשכון בשעת הלואה לא הוי הילך, אבל שלא בשעת הלואה הוי הילך, ש"ך ס"ק ה' בשם הריטב"א, הר"ן ונ"י. כיון דקנה אותו אפי' לאונסין שלא בשעת הלואה, ובנתיבות בחידושים ס"ק ג' כנראה נפלה טעות, והעתיק הש"ך היפך ממה שכתוב אצלנו וצ"ע.

ו. טור בשם בעל העיטור. ועיי' בסי' ע"ה סעיף ד' בהג"ה וסי' פ"ח סעיף כ"ח.

ז. כתב בסמ"ע בס"ק י' דה"ה אם תבעו בע"פ בק' והודה לו בנ' ומסר לו מיד שטר באחריות נכסים ליתן לו נ', דג"כ דין הילך יש לו, ובע"ש מסיק דלא מסתבר שזה יהיה הילך דקשה להוציא אפי' בשטר ואיך יהיה הילך, וכתב הסמ"ע דדבריו תמוהין שהרי בריש מציעא גבי סלעים דינרים בהדיא השטר הוי הילך, והש"ך בס"ק ו' כתב ליישבו ששם בגמ' איירי שיש לו קרקעות המשועבדים לו בשטר אבל כאן אין לו קרקע, או בענין שאינו טורף בו ממשועבדים. ועיי' בגאון אות י"ג.